Служби Народові — 75 років

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 69. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го КВІТНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 11, 1968 No. 69. VOL. LXXV

Президент Джансон чекав 5 місяців на відповідну хвилю, щоб виявити свою резиґнацію

Вашингтон. — Пресовий секретар Білого Дому Дж. Крістіен аж тепер вповні виявляє, як президент Джансон ще в серпні минулого року вперше подумав не старатися про перевибір на нову каденцію в цьому році. П'ять місяців тому, в листопаді 1967-го року Джансон вже мав готове рішення в цій справі, і казав своєму пресовому секретареві разом із тексаським губернатором Джаном Коннеллі скласти заяву про свою резиґнацію. Пресовий секретар Крістіен заявляє, що Президент був певний, що він здобуде номінацію, але він бачив, що країна поділена в справі війни у В'єтнамі, і тому хотів об'єднати її своєю резиґнацією. Коннеллі радив Президентові, щоб повідомив про резиґнацію у відповідній хвилі. Пізніше Коннеллі і пресовий секретар погодилися в тому, що найкращою хвилею буде час після виголошення Звернення про Стан Унії в січні 1968. Та тоді виявилося, що Президент, хоч і мав при собі текст заяви про некандидатуру, не міг її подати до відома, бо його прихильники йому відраджували це зробити, кажучи, що Конґрес не схоче схвалювати його програми, коли знатиме, що він не старається про перевибір. Про рішення Президента знали члени його родини, поінформований був і командант збройних сил у В'єтнамі генерал Вестморленд, якого Президент радився, чи вістка про резиґнацію не матиме шкідливого зпливу на збройні сили у В'єтнамі. Знали про рішення Джансона і його найближчі приятелі, але цю вістку зберігали в тайні аж до 31-го березня, коли Президент виявив свою тайну разом із повідомленням про припинення бомбувань у В'єтнамі.

Рокефеллер найменував провідника виборчої кампанії

Олбані, Н.И. — Губернатор Нелсон А. Рокефеллер 9-го квітня найменував письменника і національно-політичного стратега Еммета Джана Гюза на провідника виборчої кампанії. Рокефеллер постійно заявляє, що він не старається про те, щоб бути кандидатом на президента від Республіканської Партії, але він не відмовляється прийняти номінацію, коли б її йому предложила Крайова Номінаційна Конвенція, яка відбудеться 5-го серпня в Маямі на Флоряді. В політичних колах не знають, чим пояснювати цей крок Рокефеллера, який нібито не старається про номінацію і одночасно визначив собі провідника виборчої кампанії, який є спеціялістом від закордонних і внутрішніх справ. Дехто гадає, що на рішення нюйоркського губернатора мало вплив те, що президент Джансон не буде кандидувати. Інші думають, що на рішення Рокефеллера вплинуло вбивство д-ра Кінґа та ті заворушення, які виникли внаслідок цього. Рокефеллер найняв ще трьох інших спеціялістів від закордонних і внутрішніх справ, які будуть йому дорадниками під час виборчої кампанії. Він має незабаром виголосити промову, де виявить свою програму.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

57 ВІДСОТКІВ ОПИТУВАНИХ СХВАЛЮЮТЬ політику президента Джансона в справі війни у В'єтнамі. Такий відсоток хвалить Джансона після того, як він заявив, що не буде цього року кандидувати. Опитування переводила аґенція Ґарріса. Треба пригадати, що перед резиґнацією Джансона з кандидатури і перед припиненням бомбардування у В'єтнамі тільки 38 відсотків опитуваних схвалювали політику Джансона. 57 відсотків до 24-ох схвалюють припинення бомбування, але тільки 31 відсоток опитуваних не має сумніву, чи акція Президента осягнути мир у В'єтнамі матиме успіх. 40 відсотків сумніваються в цьому.

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ ГОМФРІ ВИРІШИВ старатися про номінацію на кандидата на президента. Так твердять його найближчі приятелі і співробітники, які стараютсл вже організувати виборчу кампанію. Гомфрі досі не повідомив про свою кандидатуру тільки тому, що зайнятий справою війни у В'єтнамі та справою вбивства негритянського провідника о. д-ра Кінґа. Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні готовий кожної хвилини зорганізувати окремий комітет із робітничих провідників, які вели б правиборчу кампанію в користь віце-президента.

КОНТАКТИ ЗСА З ПІВНІЧНИМ В'ЄТНАМОМ почались вже в липні мин. року — виявили газети, при чому поважну ролю відіграли тут професор Гарвадського університету Генрі Кіссінґер, мікробіолог університету в Парижі д-р Герберт Марковіч і французький інженер на праці в Об'єднаних Націях Реймонд Обрак. Вони їздили до Ганою й інформували американський Уряд про свої розмови з видатними північно-в'єтнамськомо комуністами.

У МОСКВІ НАРАДЖУЄТЬСЯ ЦК КОМПАРТІЇ СССР. Перше засідання у вівторок 9 квітня виповнили промови генерального секретаря Леоніда Брежнєва, голови партійної організації в місті Москві Віктора Ґрішіна, першого секретаря компартії УССР Петра Шелеста і партійних бонзів з Ленінграду, Грузії й Казакстану. Те засідання було призначене на 20 березня, але тоді відкликали його з невідомих публіці причин.

В СОВЄТАХ ПРОГОЛОСЯТЬ НОВИЙ ПОДРУЖНІЙ ЗАКОН. Найбільшою зміною у ньому буде — за твердженням газет — збільшення прав нешлюбних дітей: вони матимуть право приймати прізвище своїх нешлюбних батьків, а ті батьки будуть зобов'язані причинятись до їх утримання й виховання.

НОВИМ ПРЕЗИДЕНТОМ ПОЛЬЩІ СТАНЕ, мабуть, генерал Маріян Спихальський. Президент Охаб зголосив свою димісію і нового президента має обрати сойм — на внесок, очевидно, комуністичного політбюра.

НОВИЙ ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД МАЄ 5-ох віцепрем'єрів і 28 міністрів. Міністром внутрішніх справ став ген. Йозеф Павел, який пересидів кілька років у в'язниці за сталінського режиму в ЧСР. Міністром закордонних справ є колишній амбасадор в Британії і в Об'єднаних Націях, Іржі Гаєк, а міністром культури — журналіст Мірослав Галушка, також колишній амбасадор у Британії.

АФРИКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ НАПОЛЯГАЮТЬ на центральний уряд в Ніґерії, щоб він погодився на переговори з збунтованою Східньою провінцією, яка проголосила себе самостійною республікою Біяфрі і внаслідку того прийшла затяжна громадянська війна.

150,000 ОСІБ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ПОХОРОНАХ Д-РА КІНҐА В АТЛАНТІ, А ВСЯ КРАЇНА БУЛА В ЖАЛОБІ

9-го квітня ціла країна прощалася із вбитим негритянським провідником д-ром Мартином Лютером Кінґом, якого хоронили в Атланті в Джорджії при здвизі 150.000 осіб. В похороні взяли участь високі достойники з цілої країни під проводом віцепрезидента Гюберта Г. Гомрі, який заступав президента Джансона, що не міг особисто прибути, бо нараджувався в Кемпі Дейвід в справі мирових переговорів у В'єтнамі. Присутні були з дружинами губернатор Ню Йорку Рокефеллер, посадник Ню Йорку Джан Ліндсей, сенатори з Нюйоркського стейту Роберт Ф. Кеннеді та Джекоб К. Джевітс. Прибула на похорон і дружина покійного президента Джана Ф. Кеннеді, яка сиділа в церкві біля массачусетського сенатора Едварда Кеннеді. Губернатор Джорджії, прихильник расової сеґреґації Лестер Меддокс заявив, що він залишиться в стейтовім Капітолі під час походу. Він не погодився на просьбу Учительської Спілки дозволити на це, щоб школи були закриті в дні похорону д-ра Кінґа. Вдова по д-рові Кінґові прибула з дітьми до Ебенезер Баптистської Церкви, де відбувалася перша частина похоронних Богослужень. З нею були брат вбитого о. А. Д. Кінґ та її четверо дітей. Натовп наповнив вулиці довкола церкви у всіх напрямах до 25-ох бльоків. В церкві були вже американські достойники та численні дипломати з закордонних амбасад. Перед церквою стояв фармерський віз, до якого були запряжені два мули, які везли тіло покійного вулицями міста. Покійний д-р Кінґ плянував взяти мула з фармерським возом на маніфестацію до столиці Вашинґтону, яку плянував на кінець цього місяця, щоб показати нужду негритянського населення. В церкві могло поміститися тільки 1.300 осіб. До них промовив наступник д-ра Кінґа на становищі голови Південної Конференції Християнських Провідників д-р Ралф Д. Ебернеті, кажучи: „Мартин Лютер Кінґ вертається до цієї церкви, де його благословили як немовля, христили як християнина; де він дістав дозвіл проповідувати Євангелію і де він був висвячений ширити добрі вісті радости всім людям". Після цього хор відспівав два улюблені гимни д-ра Кінґа, а після музичної продукції він виконав ще інші пісні. В похоронах взяли участь 50-ох конґресменів та 30 сенаторів. З церкви процесія рушила вулицями міста до каплиці в Моргавз Коледжі, де д-р Кінґ студіював. Десятки осіб вмлівали в натовпі під час високої температури понад 80-ох ступнів. Друга частина Богослужения відбулася в каплиці цього коледжу. Там промовив емеритований президент коледжу д-р Бенджемін Г. Мейс, якой сказав, що д-р Кінґ мусів мати більше відваги, коли здійснював програму боротися за рівні права для негритянського населення за допомогою ненасильних засобів, як той злочинець, який вбив д-ра Кінґа і втік. Д-р Кінґ боровся за волю для негрів, але він любив і шанував всіх людей. „Він був понад расами, понад народами, понад віровизнаннями, понад клясами і понад окремими культурами. Він належить всьому людству. Він належить майбутності". Богослуження скарачено, теж не відбулися заплановані промови. Після представлення достойників похід рушив в напрямі цвинтаря Савт Вю, де негритянський провідник спочиватиме 6 місяців, бо пізніше його мають перенести до меморіяльної каплиці Моргавз Коледжу. Ебернеті заінтонував при спущенні труни в могилу слова про те, що цей цвинтар замалий для його духа, але його все ж таки кладуть в землю: Гріб завузький для його душі, бо жадна труна, жадна крипта, жадний камінь не може втримати його величі. Д-ра Кінґа поховали біля його дідів. На гробівці є напис: „Вкінці вільний, вільний нарешті, дякую Богові, що я вкінці вільний".

Між ЗСА і Північним В'єтнамом ідуть розмови про час і місце зустрічі

Відділ південно-в'єтнамського війська, скиненого з допомогою парашутів, маршує в сторону уфортифікованого американського табору в Кесані, щоб скріпити його залогу, яку комуністи облягали від лютого цього року.

Вашингтон. — Президент Джансон повідомив, що американський Уряд є „в контакті" з північно-в'єтнамським урядом щодо устійнення часу й місця першої зустрічі на амбасадорському рівні. Північний В'єтнам первісно запропонував столицю Камбоджи Пномпень „або інше місто за обопільним порозумінням", але, мабуть, він наполягає тепер таки власне на Пномпеню, покликаючись на згоду збоку голови Камбоджи Нородома Шіганука. Тим часом Америка не погоджується на Пномпень, бо між ЗСА і тією південно-азійською державою нема дипломатичних взаємин і тому й зв'язок Вашингтону з Пномпенем дуже утруднений. За газетними твердженнями, ті дипломатичні переговори ведуться в столиці Ляосу Вієнціяні, де одноково ЗСА, як Північний В'єтнам мають свої дипломатичні репрезентації.

Весь минулий вівторок Президент перевів на нарадах у справах В'єтнаму, ведених у Кемпі Дейвіда за 65 миль на північ від Вашинґтону. Президент вислухав докладного звідомлення про політичну ситуацію у Південному В'єтнамі від тамошнього амбасадора ЗСА Елсворта Банкера, який згодом подав також представникам преси назагал оптимістичний погляд. Мовляв, південні в'єтнамці мають тепер більше вичуття небезпеки, яка їм погрожує, поглибився тамошній патріотизм і відчувається твердіше рішення боротись проти комуністів. Амбасадор Банкер піддав під сумнів, чи комуністи осягнули в своїй новорічній офензиві проти південно-в'єтнамських міст навіть психологічний успіх, а коли й осягнули його, то він був дуже короткотривалий. У Кемпі Дейвіда взяли участь, крім Президента й амбасадора Е. Банкера, державний секретар Дін Раск, секретар оборони Кларк Кліффорд, голова шефів об'єднаних штабів ген. Ерл Вілер, спеціяльний асистент Президента Волт Ростов, асистент для далекосхідніх справ Вілліям Банді і амбасадор для спеціяльних доручень Аверел Гарриман, призначений для розмов з в'єтнамськими комуністами. Президент конферував також з командантом збройних сил ЗСА на Тихому океані, адміралом Ґрентом Шарпом, який з уваги на вік переходить від липня ц. р. у стан спочинку. Найперші розмови з представником Північного В'єтнаму будуть торкатися повного припинення налетів проти Північного В'єтнаму. Не відомо ще, що комуністи розуміють під „всіма іншими воєнними діями", що їх припинення вимагають як передумову до мирових переговорів.

В дні похорону д-ра Кінґа вуличні заворушення були в Нюарку і Трентоні

Нюарк, Н.Дж. — В дні 9-го квітня, коли в Атланті хоронили д-ра Кінґа, в цілій країні панував згляднии спокій, спокійно було в Атланті, де зібралось було коло 150 тисяч осіб. Та в Нюарку, Н. Дж. по полудні невідомі підпалячі спричинили пожежі аж в 50-ох місцях, внаслідок чого знищено або пошкоджено кількадесять домів, головним чином з крамницями. Пожежі були в тих районах, де минулого літа відбувалися впродовж шістьох днів вуличні заворушення, сліди яких залишилися посьогодні. Негритянська молодь старалася грабувати крамниці, але полісти її розганяли. Та інші негри помагали пожежникам гасити пожежі та просили мешканців цієї дільниці вдержати спокій на пошану д-ра Кінґа. Менші заворушення були в деяких місцях в Ню Йорку і в Бруклині. Військовий стан оголошено в столиці стейту Ню Джерзі Трентоні, де вночі з понеділка на вівторок вбито одного негра. Кількадесять молодих негрів зайняли були одну поліційну станицю, але залишили її, коли побачили, що діяти проти поліції — це не жарт. 19-літнього негра вбили під час того, як він грабував крамницю.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ГОТУЮТЬСЯ ДО МАНІФЕСТАЦІЇ 28 КВІТНЯ

Ню Йорк. — У зв'язку з 20-ю річницею проголошення Об'єднаними Націями Деклярації Людських Прав, Секретаріят СКВУ в Канаді звернувся з закликом до українців у всіх вільних країнах їхнього поселення, щоб у неділю 28 квітня ц.р. кожна громада провела маніфестаційні віча з відповідними резолюціями в обороні людських прав українського народу та його синів - в'язнів по таборах Мордовії й ін. тюрмах СССР. Секретаріят СКВУ проголосив день 28 квітня Днем солідарности з українським народом, в якому всі українці у вільних країнах повинні духово поєднатись із нескореною Україною, позбавленою Прав Людини. Того дня відповідні резолюції будуть схвалені сотнями тисяч вільних українців і передані до ОН, до

Міжнародної Конференції Людських Прав у Тегерані, до урядів вільних країн.

Заклик Секретаріяту СКВУ підхопив у ЗСА політичний репрезентант американських громадян українського походження УККомітет. Екзекутива і Рада Директорів УККА проголосили крайову акцію в обороні переслідуваних українських інтелектуалістів в УССР, визначивши неділю 28 квітня днем протестаційних віч по всіх українських громадах в Америці. Канцелярія УККА розсилає в терен англомовний памфлет про сучасний стан України, який можна використати для резолюцій на вічах та як матеріял для місцевої англомовної преси і радіо; переслано копію Звернення до ОН; зразок телеграми до Міжнародної Конференції Людських Прав у Тегерані, а також жетони на тему „Людські Права — для України", в ціні 1 дол., для покриття пов'язаних із акцією надзвичайних видатків, — жетони треба розповсюджувати як між нашими людьми, так і іншими громадянами Америки.

Головне маніфестаційне віче відбудеться у Вашинґтоні, біля пам'ятника Тарасові Шевченкові, у неділю 28 квітня, о 1-ій г. по полудні. Воно триватиме від півтори до 2 годин. Точна програма маніфестації буде вкоротці проголошена. Передбачається численну, зорганізовану участь молоді. Вже тепер українські молодечі організації в Ню Йорку роблять конкретні заходи в справі винайму автобусів, інформування свого членства тощо. Частина людей з українських громад прибуде 28 квітня до Вашинґтону. Хто не зможе прибути — тієї ж неділі 28 квітня провадитиме маніфестаційні віча у своїх містах, під гаслом: солідаризуємось з українським народом — в обороні Людських Прав.

Д-рові Володимирові Ґаланові сповнилося 75 років

Д-р Володимир Ґалан

На початку цього місяця, 3-го квітня, сповнилося 75 років життя та 45 років багатобічної і провідної колись студентської, опісля військової та політичної і суспільно-громадської активности одного з найвидатніших наших громадян: довголітнього президента Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, голови Головної Контрольної Комісії Українського Народного Союзу, голови Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці, одного з віце-президентів Українського Конґресового Комітету д-ра Володимира Ґалана. УНСоюз і „Свобода", мавши це на увазі, плянували відповідно відзначити цей славний ювілей несподіванкою під час запланованого на минулу суботу, 6-го квітня, Ювілейного Концерту з нагоди 75-річчя „Свободи". Проте, Концерт не міг відбутися з уваги на можливість расових заворушень. Бажаючи Ювілятові ще многих-многих літ, передруковуємо на іншому місці в цьому числі відповідно достосовану статтю О. Тарнавського з-перед п'яти років про життєвий шлях Ювілята, сповнений максимальними трудами і зусиллями на добро і славу свого народу та своєї громади.

Чехословаччина не хоче бути поліційною державою

Прага. — Новий чеський уряд прем'єра Ольдріха Черніка з міністром внутрішніх справ генералом Йозефом Павлом, який пересидів був кілька років у в'язниці за панування чеських сталіністів, почав переводити дальші реформи по лінії демократизації режиму. Проголошено, як одну з напрямних політики чеської компартії, чітке розмежування функцій державних органів безпеки від функцій поліції. Державні органи безпеки, які в усіх комуністичних державах є тайною поліцією, що контролює все життя громадян і насправді створює в державі режим поліційного терору й загальною атмосферою страху, доносів і втручання поліції до всіх щоденних справ кожного громадянина, за новим розпорядком повинні займатись в ЧСР тільки діями закордонних чинників, себто — виявлюванням шпигунства. Зате ті органи безпеки не матимуть права втручатись у такі внутрішні політичні справи, як політичні погляди окремих громадян. Одною із найважливіших реформ є скасування, чи бодай частинне піднесення залізної заслони, що ділила ЧСР від світу: дозволено чехам на вільний виїзд за кордон. Практично це матиме таке головне значення, що чеські робітники зможуть виїздити на сезонові роботи до країн, де замало робочих рук. Держава осягне таким чином приплив чужої валюти.

Західня Німеччина пропонує Москві договір про відмову від війни

Бонн. — Західньо-німецький уряд переслав совєтському урядові ноту, яка формально є відповіддю на совєтську ноту з 1 березня ц. р., в якій Совєти вимагали від Західньої Німеччини, щоб вона визнала Східню Німеччину, визнала східній німецький кордон по лінії Одри-Нісси, признала право Москві втручатися в різні внутрішні справи Німеччини у присмирюванні „неонацистів" та відмовилась від всяких прав до Західнього Берліну. Німецька нота відкидає тепер у вічливих словах всі ті совєтські вимоги, зате пропонує підписання договору, що ніодна з сторін не буде користуватись збройною силою у вирішуванні спірних справ. Західня Німеччина стверджує, що східній кордон Німеччини може бути остаточно затверджений тільки на мировій конференції, де Німеччину репрезентуватиме тільки один уряд та що Західня Німеччина готова підписати міжнародний договір проти поширення атомової зброї. Щодо Західнього Берліну, то Західня Німеччина стоїть на становищі, що суверенні права у ньому виконують тепер три західні альянти, з якими Совєти мусять порозумівається в усіх дотичних справах. Західні німці буцім-то здають собі справу, що Москва ту ноту відкине, але німці хочуть підтримувати з Москвою „діялог".

Кількадесять осіб загинули в катастрофі порому

Веллінґтон. — В минулий вівторок 9 квітня, вппливаючи вже до порту Веллінґтон у Новій Зеляндії ґігантський пором „Ваґін" — перехитнувся і затонув, при чому втопилось кількадесят осіб. У сильному штормі вода залила мотори, які перестали діяти. На поромі містоти 8.944 тонни, було коло 600 пасажирів і 120 осіб залоги. Більшість врятувались, вискочивши в море, з якого виловлювала їх ціла фльотилія човнів. Покищо знайдено 56 тіл затоплених, а 60 осіб відвезено до шпиталів. Пором плив із міста Крістечерч на південному острові Нової Зеляндії до Веллінґтону на північному острові, і в дорозі захопив його буревій із зливним дощем.

ПИШІТЬ, СКІЛЬКИ ЗАБАЖАЄТЕ . . .

На підприємствах в Україні всюди є „книги скарг". Покупець хотів придбати трохи прального порошку „Айстра". Далі він розповідає в „Радянській Україні" з 5 квітня: „Як людина малокомпетентна, я попросив зважити мені... 2 кілограми „Айстри". Працівник магазину, що насипав порошок, подивився на мене, як на дивака і категорично заявив: — Два кілограми не продамо. Хочете беріть — цілий мішок. Менше не продамо. — З тим я і пішов. Згадавши, що в магазині має бути книга скарг, я повернувся і попросив її. А в мене зажадали... пашпорт! У книзі скарг я записав цю веселу історію. А порошка мені все-таки не дали... Чому? Просто так. Подали ще раз книгу скарг і сказали, що можна „описати її всю".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Український день солідарности

Президія Секретаріяту СКВУ проголосила день 28 квітня „Днем солідарности з українським народом". Цей почин підхопили крайові українські проводи в країнах вільного світу. З канцелярії УККА вже пішли в терен відповідні матеріяли для найбільш гідного проведення того дня на місцях. Головна маніфестація в ЗСА відбудеться у неділю 28 квітня у Вашингтоні, біля пам'ятника Тарасові Шевченкові.

Ми є свідками недосконалости людських взаємовідносин в Америці, свідками розрухів і навіть насильств. Але ми є також свідками великих зусиль федерального уряду і всього суспільства належно вирішити взаємно відносини між людьми різних рас якнайкраще, надати кожному в цій країні рівні права, пошанувати кожну людину без огляду на расу, віровизнання чи походження.

Проти чого скерований „День солідарности з українським народом"? Проти того, що на території СССР і всіх захоплених комуністами країн — центральний уряд є сам спричинником зла, убогости, національної нерівности, несправедливости і потоптання людських прав. З московського центру виходили в минулому валуєвські укази про заборону української мови, з того ж центру виходять вони й тепер. Москва заслала Тараса Шевченка в азійські степи — Москва заслала вже понад 200 молодих українських інтелектуалістів до Мордовії та інших таборів лише впродовж останніх двох років! Однією рукою підписала Москва 20 літ тому Деклярацію Людських Прав ОН, другою рукою винищує національну культуру, пам'ятки історії національної мови, переслідує вірних, переслідує і народи, і людину.

Волею Провидіння на Захід дісталися неоціненної ваги історичні документи, як книжка Вячеслава Чорновола „Лихо з розуму" та інші матеріяли, в яких зібрані свідчення про потоптання людських прав в Україні, як і прав інших неросійських народів в СССР та національних меншин. Шляхом маніфестів і резолюцій, прийнятих у різних країнах нашого поселення, звернемо увагу світу в „День солідарности з українським народом", що як неподільна свобода, так само неподільні і людські права.

Тінь Яна Масарика з-за гробу

Над ранком 10 березня 1948 р. знайдено тіло чехословацького міністра закордонних справ д-ра Яна Масарика на подвір'ї під вікном будинку міністерства закордонних справ, де на 4-му поверсі було його помешкання. Офіційно проголошено, що Ян Масарик вискочив з вікна „в приступі нервового заломання". На Заході загально вважали, що Ян Масарик, син засновника новітньої чеської держави професора Томи Масарика, волів покінчити самогубством, як погодитись на комуністичний режим з прем'єром Клементом Готтвальдом. 12 чеських міністрів зреклися тоді своїх становищ на знак протесту проти того перевороту, що його закулісовим режисером був Валерій Зорін, який сприявся на совєтські танки у Празі. Ян Масарик не хотів добровільно зректися. І тому його вбили.

Чехи ніколи не вірили в самогубство Яна Масарика, але тієї справи не вільно було заторкувати ані одним словом-натяком. Сім осіб, які знали чи могли знати правду про його смерть — зникли: одних зліквідували, як „зрадників", інших убили наслані скритовбивці, ще інші померли в підозрілих обставинах. Врятувалися дві-три особи, які — мовчали. Ця мовчанка тривала рівно 20 років. Аж тепер, коли скасовано в ЧСР пресову цензуру й дозволено на критику „партійних помилок" у минулому, молодечі журнали „Млада Фронта" у Празі й „Смена" у Братиславі зажадали перевести слідство в справі смерти Яна Масарика. Таке слідство дійсно розпочали, і перші два свідки, з яких один відсидів 12 років у в'язниці, виявили понад усякий сумнів, що Яна Масарика вбили „невідомі" люди і тіло його викинули крізь вікно, при чому допустились помилки, зачинивши те вікно.

Мабуть, не вдасться устійнити всіх подробиць і виявити прізвища безпосередніх убивників. Але це не має значення. Сутнє значення в тому, що неначе традиційно русофільський чеський нарід дістав новий доказ, як „брати руси" поводились на чеській землі з чеськими патріотами - міністрами. Комунізм вводили й закріплювали насильством та індивідуальними вбивствами не тільки на Сході Европи, але й у тих найстарших культурних країнах Заходу, де такі методи були не до подумання. Скандал із виявленням вбивства Яна Масарика — ще одна квітка до „ювілею" большевицької влади. Збудована на вбивствах і обмані вона не триватиме вічно.

С. Гординський

КИЇВСЬКИЙ АНТОНИЧ

Під кінець минулого року в київському видавництві „Радянський Письменник" появилася 450-сторінкова книжка поезій Богдана Ігоря Антонича п. н. „Пісня про незнищенність матерії". Після видання пряшівського в 1966 р. і нюйоркського в 1967, це вже третє об'ємиста книга поезій Антонича, на яку цей в молодому віці померлий поет уповні заслуговує. 16-тисячний наклад київського видання вдвоє більший від накладу творів найдатніших поетів України, і книжка, як довідуюсь, швидко розходиться.

Упорядкування, вступна стаття і примітки цього видання належать Дмитрові Павличкові. Вістки про видання цієї книжки доходили за кордон уже більше як три роки тому, але комусь залежало на тому, щоб з цим виданням не спішитися. Щойно як на Україну продісталися примірники видання пряшівського і нюйоркського, а критика почала порівнювати поезію Антонича з поезією Тичини, це видання зрушило з місця. Воно, — тільки вибір, чотири збірки поета подано повністю, а з „Книги лева" вилучено вірші на біблійні мотиви і поему про Альказар. Все таки читач в Україні, який досі не знав Антонича або знав тільки неповно, і з цього видання зможе виробити собі погляд на артистичні вартості і калібр Антоничевої поезії. Сама назва збірки - вибору „Пісня про незнищенність матерії" є заголовком одного з віршів Антонича і не повинна викликати заперечення. А втім, назва ця дуже зручна — марксист може собі її розуміти матеріялістично, а для нас вона є старою біблійною істиною про людину, створену Богом з глини, і теж біблійною пригадкою про її поворот у первісний порох.

Як усе написане в Україні, статтю Павличка треба вміти читати і розуміти, тобто бачити м'ясо проблем під густою і часто пригорілою підливою, якою те м'ясо залите. Павличко бо мусів звітувати не абияку штуку: поезію в своїй суті ідеалістичну й естетичну зробити стравною для партійного видавництва. Для цього Павличко мусів вишукувати в поезії Антонича те, що можна підтягнути під матеріялізм, а крім цього негативно змалювати постове львівське оточення, яке, як це думає Павличко, хотіло його конче купити для себе і своїх вузьких партійних цілей. Свою літературну нагороду хотіли його купити навіть Товариство українських письменників і журналістів ім. Івана Франка, що викликає тільки усмішку в тих, хто знає, що для тих нагород збирано гроші від наших установ і громадян. Але одночасно Павличко ставить Антонича, як поета, дуже високо, він уважає, що в ньому є подих Шевченкової поезії, і порівнює Антоничеву „Зелену євангелію" з „Соняшними клярнетами" Тичини.

„Як же це сталося, — пише Павличко, — що поет, який міг додати до світового розголосу будь - якої справді великої літератури, зникає на 30 років після своєї смерти з життя рідного письменства, ніби він ніколи не існував? Українська забудькуватість чи нагаданий склероз історії?.. А з Києва чи з Харкова годі було дочекатися луни свого серця — там для Антонича було безгоміння".

Цей Павличків докір совєтській критиці, яка не доглянула Антонича, слушний, але та критика „не доглянула" й інших справ, куди ближчих — зникнення на довгі роки з української совєтської літератури М. Зерова, П. Филиповича, М. Драй-Хмари, О. Влизька, М. Куліша і інших великих імен. Павличко добре хіба знає, що причиною тут була не українська забудькуватість, а щось зовсім інше.

Павличко також пише, що „Антонич ніколи не виступав проти Радянської України", і тільки в одному творі, „Пісні про Альказар", „його симпатії опинилися по стороні реакції". Якої реакції? Мусимо пригадати, що в час, коли Антонич писав ту свою поему (1936 р.), генерал Франко нічого злого Україні не зробив, тоді як Сталін уже видушив мільйони українців. Павличко пише так, наче б не знає справжніх фактів еспанської війни. Відомо, що „інтернаціональна бригада" ген. Вальтера Сверчевського була тільки параваном, бо головна совєтська діяльність це був терористичний погром комуністичних і соціялістичних партій, які не бажали йти під прапором московського сталінізму. Вито на всі лади „анархістів", „троцькістів" і „каталонських націоналістів", хоч ці останні були марксистами (з „Партідо Оберо де Уніфікасіон Марксіста"). Це й привело до гіркого розчарування навіть таких прихильників комунізму, як Артур Кестлер („Темрява опівдні"), Джордж Орвелла, Андре Мальро, і довело до самогубства німецького еміграційного письменника Ернста Толлера. Ні, Антоничева поема зовсім на часі і вона в своєму оригіналі й еспанському перекладі слушно висить тепер на стіні музею в Альказарі.

Очевидно, Павличко мусів зайняти до цієї поеми якесь становище й оправдатися, що зредагована ним книжка належить авторові „Пісні про Альказар".

Все таки треба сказати, що, не зважаючи на такі чи інші толкування Павличка, сьогоднішньому читачеві в Україні подає він чимало нового матеріялу не тільки про Антонича, а й про його літературне оточення у Львові довоєнних років. Для читача, якому вбивали в голову, що єдиними творчими представниками в Західній Україні були автори з невеличкої групи комуністичних „Вікон" (закладених В. Бобинським, пізніше розстріляним самими комуністами), новиною буде дізнатися, що Антонич - поет не був самотній, що були й інші поети, критики, журналісти.

Для історії літератури це київське видання має вартість ще й тому, що воно приносить 10 досі не друкованих поезій Антонича з початкових років його творчости, як теж деякі переклади, м. і. з Рільке. Ці речі розшукав у львівських архівах молодий поет і критик М. Ільницький. Тому це видання в своїх уновах має свою вартість, воно добре вливається в той потік молодої поезії, що тепер так бурхливо пливе по Україні. І приємно знати, що Антонич уже більш як 30 років тому став предвісником того нового поетичного струму, який своїми весняними водами вже встиг залити і частинно змити моклавини антимистецького соцреалізму.

Віра Дорожинська

ПРО „МАТІР ЧУЖИНКУ"

(2)

„... Мати українка, яка вдає американку і виховує сина на американця, є особою смішною і позбавленою гідности... Дитина не соромиться бути справжнім українцем... але соромиться бути американцем другої кляси".

Ми не вдаємо і не смісмо вдавати з себе американок — ми ними є, громадянами Америки, але з походження ми українці. Наші тут народжені сини є американці. Кров'ю, а то й життям боронитимуть вони інтереси своєї батьківщини — Америки. Не намагаймось виховувати дводержавних дітей, бо виховаємо інтернаціональних, безхребетних калік. Ірляндці, німці, поляки, жиди є відданими а м е риканцями, одначе вони виховуються так, що завжди готові боронити інтереси країн, з яких походять їхні батьки. Згадаймо 6-денну війну Ізраїля з арабами. Тоді по американських містах на кожному розі стояли жиди, просячи допомоги своїми пожертвами Ізраїлеві. Це були американці, що з них деякі навіть не вміють говорити жидівською мовою.

Ми, американці українського походження, маємо великий привілей — громадянство держави, до якої мусимо бути льояльними, і вона не перешкоджає плекати нашу українську культуру. Не вдавати з себе „матір-американку", але бути нею, виховати сина американця, бо ця земля є тією твердинею, з якої ми, разом з синами та дочками, розумно вихованими в українському дусі, в слушний час зможемо і зобов'язані допомогти унезалежнити, змінити політично та економічно нашу Україну.

Термін „американець другої кляси" нам незрозумілий. Ми знаємо, що тут народжені Славко чи внук Президента Джансона мають однакові права стати державними чи політичним провідником своєї країни.

„... коли, однак, вона хоче врятувати дитину для себе, а себе для дитини — вона мусить здобутись на радикальні заходи з безоглядною рішучістю... мусить перестати звертатись до дитини хоч одним англійським словом і мусить приневолити дитину, щоб вона до неї ні одним англійським словом не відзивалась".

Матері мусять зрозуміти, що не родять дітей „для себе", лише як своє продовження. В ту хвилину, коли Славко самостійно зробив перших два кроки, він уже пішов в люди. Якими стежками помандрує — це в певній мірі залежить від нас, від виховання. Прийде час, віддасться праці, науці, війську, власній родині, а нам залишиться щастя тих хвилин, коли запросять попильнувати онуків.

Не сподіваймось від синів заплати за наші недоспані ночі, напівголодні дні, за те, що навчили їх. Ми це робили для себе, для свого спокою, виконуючи свій обов'язок, бож Славко не просився, щоб його народили, а тому нічим не зобов'язаний від нам. Ми ж мусимо бути вдячні Богові, що дав велике щастя — щастя материнства. Коли розумно виховуватимемо сина, не розраховуючи на його подяку, зберігаючи його не „для себе", а для громади та щасливого подружжя, в майбутньому може бути засохнені його і його родини великою увагою до нас.

Примусити дитину говорити небажаною для неї мовою, значить викликати у неї ненависть до цієї мови. Мовою потрібно зацікавити, а зробити це можна лиш оповідаючи про нарід, що створив цю мову.

На початках непотрібно оповідати про похилені хатки, про вбого одягнених, голодних людей. В Америці з її доброботом дитині це тяжко зрозуміти. Діти люблять героїв, героїзм. Почнімо з них.

Ми, українці, маємо велику культуру, красу звичаїв, красу церков, церковних відправ. Маємо велике героїчне минуле князівської доби, що дала майже кожній європейській державі королів та королев. Україна врятувала Европу від страшних Батиєвих орд. Згадаймо часи козаччини, коли майже кожний був героєм.

Український народ є безкомпромісовим ворогом комунізму, в боротьбі з яким ніс, несе і напевно нестиме великі жертви. Українці — єдиний нарід, що під час другої світової війни рівночасно боровся з червоною Москвою та гітлерівською Німеччиною. Ми маємо великих учених у всіх галузях науки. Про це оповідаймо дітям, і вони з гордістю говоритимуть українською мовою і боронитимуть її.

Останніми часами у щораз більшій мірі витворюються нездорові взаємини хлопців з хлопцями та дівчат з дівчатами. Досліди стверджують, що причиною таких нездорових взаємин часто бувас родинне життя дитини.

Мати, яка постійно примушує хлопця робити все проти його волі, яка намагається домінувати над ним у батьком, сварлива, неуважна до себе та своєї поведінки, викликає страх дитини перед жінками. Такий хлопець шукає товариства лише між мужчинами. Він стає маловартісним і для родини і для суспільства.

Живемо у вийнятково скомплікованих, під моральним оглядом, часах, а тому виховання дітей вимагає великого вирозуміння та обережности. Часи, коли діті бачили, а не чули, бо їм „не випадало" говорити, минули. Тепер чим більше вони говоритимуть, тим легше нам буде їх зрозуміти і тим легше буде запобігти заломленню молодечої душі і звесті з непевних стежок, якими мандрує велика кількість молоді.

Оминаймо „приневолення" дітей. Якщо Славко трохи й калічить українську мову — не біда, підросте, поправиться. Головне, щоб його душа, серце були українські, щоб невісток мали ми українок. Розв'яжімо цю проблему для України, а мову завжди можна „підігнати".

Ось же, як бачимо, немає матері - чужинки, якщо вона є українка з походження. Чужинкою вона є тоді, коли належить до іншої національности, і це вже біда.

(Кінець)

О. Тарнавський

НА СЛУЖБІ НАРОДОВІ

(З приводу 75-річчя д-ра Володимира Галана)

Історик українського життя в Америці між двома світовими війнами говоритиме про велике піднесення культурного, релігійного і суспільного життя української громади в цій країні, говоритиме про організовану силу нашої громади.

І, говорячи про цю організованість, він мусітиме називати провідних людей, визначати ролю тих осіб, які були рушійною силою і душею цього організованого піднесення. У списку тих людей, які вели українську громаду в Америці і свою працею видвигали цю громаду на щораз вищі позиції, одне з перших місць займе д-р Володимир Галан. Якщо б перевести змагання популярности в скупченнях українців поза межами України, то чи не найбільше віддано особою вийшов би саме д-р Володимир Галан.

Сорок п'ять років, від першого свого кроку на американській землі, д-р Галан безперервно працює для української громади, присвячуючи українським національно - громадським справам увесь свій талант і знання. Сучасникам важко оцінити людину, хоч би вона визначалась і надзвичайними вартостями. Для точної і сумлінної оцінки людських діл потрібно перспективи. Тому то і з нагоди сімдесят п'яти роковин від народження цього роботящого й енергійного діяча української громади в Америці, одного з її провідників, постараємось пригадати про деякі його діла, щоб ми могли побачити його в повнішому образі і бодай тихою згадкою дати йому відчути, що його праця і посвята знаходить зрозуміння і признання.

Володимир Галан народився 3-го квітня 1893 року в містечку Глинянах на Львівщині у статечній і гідній міщанській родині, яка визначалася патріотизмом і повною національною свідомістю. Батько Михайло і мати Марія бажали забезпечити сина добрим вихованням і освітою. Після закінчення народньої школи, жвавий і амбітний хлопець перейшов до гімназії в Золочеві. У школі молодий Володимир Галан визначався здібностями не лише в науці. Не без його участи в Золочівській гімназії засновано Пласт, він був теж учасником тайних зібрань, на яких гімназійна молодь вивчала історію України і оформлювала національні стремління. Гімназист Галан належав до перших гуртків, в яких українська молодь заправлялась у військовому ділі, щоб у відповідний момент стати на захист українського народу.

У 1912 р. молодий абсольвент гімназії Володимир Галан бере участь у першому пластовому марші в Карпати, що його вів осланлений потім пластун — стрілець Чмола. В тай час запустується Володимир Галан у Львівський університет і починає студіювати право. Та воєнні події перетинають запланований ж и т т є вий шлях.

Володимир Галан, мобілізований до австрійської армії, проходить офіцерський вишкіл в Австрії і попадає в ранзі ляйтенанта артилерії на італійський фронт. Військове життя — це життьова заправа для нього. Перекинений на східний фронт, ляйтенант Володимир Галан попадає в російський полон. Тут він уже свідомий і дозрілий український діяч. Він знає, хто він є, де його місце, і вся його увага присвячена студіям положення українського народу і можливостей для самостійного державного життя.

Вернувшись з полону, Володимир Галан зараз включається в ряди Української Галицької Армії, що тоді стала у завзятий нерівний бій за державницькі права нашого народу. З українською армією перейшов Володимир Галан всі успіхи і невдачі. Він брав участь у здобутті столиці в серпні 1919 року, він боронив Львів перед польським наступом в 1918 році, він до останньої хвилини існування української армії гідно і відважно носив мундур сотника артилерії, а після програ вибрав еміграцію, замість прийнення.

Ідея здобуття незалежности України не покидала українських воїнів, що стали у бій в славні 1917-1920 роки. Після програ ця ідея жила в них далі, вони лише перемінили зброю на інші засоби, військову дію на відлано послідовну працю. Теж і Володимир Галан не покидав ідеї про боротьбу за свободу. Він покінчив студії права, студіюючи спершу у Відеському, а потім Празькому університетах доктора-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Ольга Приходько

ПРАДІД ІЛІЯ

Частина III

ПЕТРУША

(13)

Урал

Коли Петруша скінчив Гірничий інститут, то першим його бажанням було дістатися кудись далі від Петербургу. Це власне з огляду на настирливість одної нахабної дівчини. І хоч він, як найліпший абсольвент, мав право вибирати посаду в першу чергу, він не зупинився на найбільш цікавій праці, що обіцяла блискучу майбутність, а взяв собі непомітне місце на півночі, аж на східньому Уралі. Коли його приятелі дивувались такому вибору, він казав, що хоче експериментувати там, де ще все невідоме. Але цим вибором він, власне, зіпсував свою кар'єру, бо з того глухого, Богом забутого місця тяжко було пробиватися вперед.

Отже, поїхав він у ті далекі гори, де видобували залізну та мідну руду. І то не в центрі, а десь на крайньому узбіччі. Морози взимку були там люті. Але Петруша був вдоволений, що тудиза ним ніхто не поїде і там його ніхто не знайде.

Умови життя були примітивні, однак Петруша не був ані вибагливий, ані розпещений. Всі пили горілку, заповнюючи, що при таких морозах без горілки не можна. Але Петруша і там горілки не вживав.

Робота була дуже тяжка. А неділя, день відпочинку і розваги, починалась в робітничому селищі з того, що тут і там розлягався страшний крик:

— Спасітє, кто в Бога вєрует! Убивают!

Петруша, вперше почувши той крик, вибіг, гукнув до доглядача шахти, щоб біг з ним на поміч. Доглядач спокійно відповів:

— Не мєшайтесь, барін, в єто дело. Єто дело сємейноє. Сєгодня воскресєньє, так муж свою жену учіт.

— Так кричить, що вбивають — сказав Петруша.

— Ce вона так, щоб усі чули. Що він дурень, щоби свою жінку вбивати? Він її, люблячи, повчає.

— Ні, не можу я цього так залишити, — сказав Петруша. — Баба верещить так, ніби її ріжуть, а ти кажеш муж повчає. Ти як хочеш, а я піду.

— Не ходіть, пане, тільки прикрощів наберетесь, і її вже, бабі, гірше буде. Муж скаже потім — „недарма пан біг тебе боронити, мабуть, ти з ним гуляєш, паскудо, коли я в шахті мучуся на роботі каторжній". Це у них уже порядок такий. Раз муж б'є жінку, значить любить. З ревнощів б'є. Вона ж хвалитися подружкам буде, он, мовляв, як ревнує! Тому так і кричить, щоб усі чули. Ось ви почекайте до вечора ще; скільки баб верещати буть.

Звик Петруша скоро до того примітивного життя, до тих морозів, коли людина не сміла голою рукою взятися за металеву річ, бо примерзали пальці. Казав навіть, що дуже здорово на такому морозі перебувати. Звик і до тієї праці і до тих людей, які, будучи надзвичайно високо цінили добре, людське відношення інженера до їхньої тяжкої долі.

Дістав за рік підвищення. Можливо, був би залишився там і на довший час, бо платня була дуже велика, а видатків жадних: не було там нічого, на що би витрачати гроші. Дика країна! Ні товариства, ні розваг. Пустеля...

Петруша виписував багато книжок і продовжував свої студії, поширював свої знання та читав німецьку літературу, щоб ще повніше опанувати цю мову. Також з Галичини передплачував „Літературно-Науковий Вісник", а з Австрії два німецькі журнали: „Українише Рундшав" та якийсь гумористичний тижневик з непристойними малюнками, за що Наталя сердилася, і Петруша ховав їх від неї. Самота його не гризла. Їздив щоліта на Поділля, а подорож була ця не немала — переїхати навскіс цілу державу. По дорозі заїздив до Петербургу, Москви, до Києва, ходив у театри, і з'являвся на тепле Поділля щасливий та веселий, обвішаний пакунками, з повним куфром дарунків, вносячи в тихий дім Наталі рух, гамір, радість, жарти.

Привозив Петруша літературні новинки, які здавалися йому цікавими, бо як він, так і Наталя, були великими приятелями книжки. Але, мабуть, найцікавішим дарунком був той дух, ті нові ідеї, які вносив з собою Петруша в скромний провінціяльний дім сестри. Його розмови були повні цитат з різних авторів, які, завдяки своїй феноменальній пам'яті, він мав завжди напоготові. Часто деклямував вірші або гарні прозові уривки і все питав:

— Чи пригадуєте, звідки це?

Найчастіше відгадувала авторів одна з його племінниць — Галя, що з дитинства сиділа над книжками і кохалася в красному письменстві.

Але найбільшу радість мала його мати. Вона тупцяла коло свого синочка, смажила йому улюблену ковбасу, бо він запевняв, що найкраща птиця — ковбаса, і що такої доброї ковбаси, як у Кам'янці, немає на цілому світі.

Але смутило його, що скільки тих дарунків своїй матері не привозив, вона те все дбайливо складала до скрині, але майже нічого з того не вживала для себе. Особливо ж було йому гірко, що його мати ходить у старих, престарих пантофлях, а він же кожен раз привозить їй різне взуття і з Уралу, Петербургу, з Москви, казанське, турецьке і кавказьке, а вона каже, що то все їй муляє. Тоді Петруша запросив з Кам'янця доброго шевця, щоб зробив такі пантофлі, щоб були для матері добрі. Зробив той майстер дві чи три пари, але матері не міг догодити, так і ходила вона в старенькіх пантофлях, прив'язаних шнурочками, щоб не спадали.

А скільки матері радости, а всяких новинок для господарства понавозив! Але в більшості і те все помалу виносили на горище, бо господарство велося стародавніми способами, і мати тим новинкам не дуже довіряла, казала: — „То все вигадують, щоб у людей гроші видурювати, а розумний того не купить, тільки такий легкодух, що не вміє копійку шанувати".

Колись Петруша, приїхавши з Петербургу, оповідав, що там вигадали нове освітлення — електричне. Не треба в лямпу нафти наливати, не треба гніт заправляти, а треба тільки натиснути гудзик — і воно вже світить.

Бабуся, яка щодня сама нафту наливала і чистила скло до лямп, бо таку делікатну річ не довіряла служниці, слухала те оповідання, а Петруша підійшов до стіни і показав, як треба того гудзика натискати. Бабуся мовчки подивилась, а тоді:

— Стидайся так безсоромно стару матір дурити! Оповідай ті всі брехеньки дітям, вони всяким безглуздям вірять, але мене маш би трохи більше шанувати. Хіба ти думаєш, що я вже така простота, що повірю?

Образилась бабуся. І як Петруша не запевняв, навіть божився, що це правда, каже, вона ще більше сердилась, не хотячи тому вірити.

Також журилася бабуся, чом Петруша не жениться.

(Далі буде)

В УКРАЇНІ ВОРОГ ПЕРЕВОДИТЬ БЕЗПОЩАДНУ РУСИФІКАЦІЮ, НИЩИТЬ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ, ПЕРЕСЛІДУЄ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ. В АМЕРИЦІ ГАРВАРДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДАЄ НЕБУВАЛІ МОЖЛИВОСТІ ВІЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ ТА ВІЛЬНОЇ, ТВОРЧОЇ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ, ЯКЩО ВИКОНАЄМО НАШЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ДО ВЕРЕСНЯ Ц. Р. ЗБЕРЕМО 200,000 ДОЛЯРІВ. ЖЕРТВУЙМО ЩЕДРО, ЖЕРТВУЙМО НЕГАЙНО!

ЧЕКИ ВИСТАВЛЯТИ І ПЕРЕСИЛАТИ:
Ukrainian Studies Chair Fund
302 WEST 13th STREET NEW YORK, N.Y. 10014

Аллентавн, Па.

ЛІҐАЙ ВЕЛЛІ ВІДЗНАЧИВ 50-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

17 березня тут відбулася Академія в „Сідар Крест Коледжі", Аллентавн, Па., у 50-річчя Української Державности.

По береги набита заля „Алюмні Гол" багатолюдною публікою зі всіх прилеглих громад, яка прибула на ці ювілейні святкування. Помітне значне число української молоді й дітвори, що прийшли віддати пошану творцям IV Універсалу.

Академію розпочато відспіванням американського і українського гимнів, що виконував Український Чоловічий Хор Ліґай Веллі. Інтродукцію свята довершив змістовним словом заст. голови Відділу УККА Ліґай Веллі, викладач мов Мюлинберського Коледжу проф. А. Кіпа. Згодом провів молитву в обох мовах о. монс. С. Тиханський, після того слідувало відчитання VI Універсалу Української Центральної Ради, що з питомим темпераментом зробив І. Стасів. В українській мові доповідав заст. голови УККА пор. Л. Футала, який проаналізував події, що заіснували на Українських Землях 50 років тому. Говорив він і про нові покоління, які зродились з крови своїх великих попередників і стають під стяг Української Самостійної Держави. Пан Ю. Купчинський виголосив змістовну промову про наші державницькі змагання по англійськи.

Дует бандуристів Р. Левицький і В. Юркевич підмилозвучність своїх бандур виконали: „Марш України" — Китастого, „Зелена рута" — Левицького і „Ой, у полі вишня" — невідома військова пісня. Мелянхолійність бандур та справність голосів полонили приявних. А потім танцювальний гурток при Осередку СУМА ім. Тараса Чупринки з Філядельфії під кер. М. Солтиса гарно вивів: „Аркан" і „Коломийку". Блистіла краса українського одягу і танку.

Дітвора школи українознавства при СУА в Ветлегемі, Па., відважно виконала рецитацію „Про рідну землю" — Купчинського, що її підготовила пані О. Вілозор - Цегельська.

Другу частину свята розпочато виступом Левицького і Юркевича піснями: „Машерують добровольці" — Купчинського, „Літа орел" Лисенка і „Я син лісів" — повстанська пісня, а тоді знову танки „Дощик" і „Гопак" у виконанні танцювального гуртка з Філядельфії.

З великою увагою публіка прослухала успішне виконання: „Прометей" — Стеценка, „Широкий луг" — Вербицького і „Карпатські січовики" — Китастого у виступі славного Чоловічого Хору Ліґай Веллі під дир. В. Дворакївського при талановитому акомпаніяменті д-р С. Блащак. На визов вдячної публіки Хор ще виконав „Засяло сонце" — Недільського.

Під кінець музичної програми проф. А. Кіпа, координатор мистецької частини і конференсьє свята, дякував виконавцям програми і учасникам свята та організаторам його та попросив о. прот. А. Дворакївського закрити ювілейні святкування, що їх приготовив Ліґайвеллівський Відділ УККА молитвою.

Програма пройшла з повним успіхом, за що публіка нагороджувала виконавців рясними оплесками.

По закінченні Академії відбулася перекуска для гостей, що її приготували ОЖ ОЧСУ з Аллентавну і СУА з Бетлегему.

І. Стасів

ПАНІ ЛИНДОН Б. ДЖАНСОН 5-го квітня в Сан Антоніо в Тексасі відкрила Ярмарок, прозваний „Гемісфер", закликаючи 8,000 присутніх до „спокою і до молитви", щоб вилікувати рани що існують в цій країні і в світі. Вона сказала: „Не роздмухуймо вогнів ненависти, але гасім їх". Пані Джансон вказала на те, що Президент залишився у Вашингтоні внаслідок цієї кризи, яка виникла після смерти о. д-ра Мартина Лютера Кінга. Ніхто так не старається про мир у світі в цій країні, як Президент, казала пані Джансон. „Бар'єри між білими й чорними падають, хоч виникають жорстокі затримки". Губернатор Джан А. Конеллі представив пані Джансон.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЗВІЛЬНИВ З-ПІД АРЕШТУ совєтський вантажний корабель „Комсомолець України", що його тримали впродовж 10-ох днів в порті Вампоа. Китайські комуністи закинули були капітанові корабля „шпигунство", і „видалили" його разом з кораблем та всією залогою. Совєтська нота протестувала проти незаконного затримання корабля, який — за твердженням Совєтів — віз всякий товар для Північного В'єтнаму.

НА СЛУЖБІ НАРОДОВІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тої права, покінчив теж спеціяльну високу Школу Консулярної і Дипломатичної Служби, бажаючи віддати свої здібності для боротьби за незалежне, державне життя свого народу.

Та післявоєнні події в Европі зовсім не сприяли цій діяльності в користь незалежности України. Разом з іншими бувшими вояками українських армій д-р Володимир Галан використав можливість еміґрації до Америки і прибув тут у 1923 році. І ось вже сорок п'ять років працює він на американській землі для української громади, а перед ним усе та сама ціль: краще майбутнє українського народу, державна незалежність України.

Вже тут, у ЗСА, д-р Галан покінчив післяґрадуаційний курс Пенсилвенійського університету, що дало йому незалежність в улаштуванні свого особистого життя, і з усією притаманною йому енерґією кинувся працювати в українській громаді. Його заходами в 1923 році постала у Філядельфії Стрілецька Громада, яка об'єднала усіх тих колишніх українських вояків, в яких живою була ідея визволення України. Як це існування цієї організації дало змогу українцям у Філядельфії зорганізувати в 1930 році великий протестаційний похід з участю кількадесятьох тисяч осіб проти польської пацифікації українського населення в Галичині, чи великої маніфестації в обороні Карпатської України в 1939 році.

Пізнавши вбогість української громади в Америці, д-р Володимир Галан зрозумів, що ця вбогість, — це наслідок господарської незорганізованости. Він був першим піонером у ділянці господарської незалежности, організуючи у Філядельфії українську банкову установу. Ця установа, яка існує у Філядельфії і тепер, не лише стала важливою економічною станицею української громади, але й носить гордо українське ім'я.

Д-р Володимир Галан належить до „старих дубів" Українського Народного Союзу. Кілька десятків років він є активним діячем цієї найбагатшої української інституції у вільному світі, займаючи в ній різні пости і працюючи постійно над її організаційним ростом. Сьогодні д-р Володимир Галан займає почесне становище голови Контрольної Комісії Українського Народного Союзу, він є президентом Об'єднання бувших вояків-українців, віце-президентом Українського Конгресового Комітету Америки, є членом різних українських організацій і установ.

Та є одна установа, з якою ім'я д-ра Володимира Галана зв'язане нерозривно. Це Злучений Український Допомоговий Комітет, популярно званий ЗУАДК. Це й дотепер багато простих людей утотожнюють ім'я цієї організації з іменем її керманича, називаючи д-ра Галана, „містер Зудак".

Д-р Галан був одним із ініціяторів зорганізованої допомоги Україні під час другої світової війни. Американська українська громада свідома була того, що в цій війні Україна багато потерпить і треба буде прийти їй з матеріяльною допомогою. Вже під час Першого Конгресу Американських Українців 24-го травня 1940 року у Вашингтоні деякі українські діячі у ЗСА, а головно д-р Лонгин Цегельський звернули увагу на справу зорганізованої допомоги українцям в Україні.

Другий Конгрес Американських Українців 22-го січня 1944 року у Філядельфії схвалив уже постанову про створення допомогової установи, яка перебрала б на себе всю акцію допомоги Україні. В осередку цієї акції став д-р Володимир Галан. Того ж самого 1944 року постав Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, що являєсь об'єднанням усіх допомогових українських організацій у ЗСА, включно з осередком Української Воєнної Допомоги в Дітройті, що постала завдяки діяльності Івана Панчука.

Д-р Галан від перших днів існування цієї допомогової установи став її душею і промотором. Все, що собою являв ЗУАДК під час своєї діяльности, в головній мірі завдячує ця установа праці й ініціятиві д-ра Володимира Галана.

Д-р Галан перший з'явився на европейському континенті, щоб принести слова розради для українських втікачів у таборах. Це ж він перший ішов з їх обороною і заступництвом, це ж він помагав українським втікачам виборюти права, які їм були заперечені. Д-р Галан перший з'явився в таборі полонених Української Галицької дивізії і виборов для цих наших вояків права політичних еміґрантів. Перші допомогові пакети, що почали прибувати, як дарунки від українців в Америці для українських втікачів в Европі, були зв'язані з іменем д-ра Галана, який своїми заходами і працею поставив українську допомогову установу — ЗУАДКомітет на тих правах — що їх мали інші допомогові допомогові установи, здобуваючи для неї визнання уряду ЗСА і міжнародні зв'язки.

Д-р Галан висловився раз у розмові, що думав поставити ЗУАДК на висоті українського представництва, щоб станиці ЗУАДКомітету в різних країнах мали позицію консулярних станиць, в яких відповідні молоді діячі могли б вчитись тайн дипломатичної служби. Це з нього говорив біль за державну незалежність і виключений дипломат. Лише фінансова обмеженість нашої громади не дала змоги перевести цього діла в життя, як і багато задумів розбивалось на нестачі зрозуміння і недостачі фінансів.

Але сьогодні з перспективи часу можемо сказати, що справа, якою керував д-р Володимир Галан, акція допомоги, передусім допомоги в переселенні поза океан, — це найбільше досягнення зорганізованої української громади в Америці. Ті, що першими прибули до ЗСА, напевно не забудуть зворушення, коли, виливаючи до американського порту, чули привітання українською мовою, що їх виголошував д-р Володимир Галан. Не часто провідник дістає признання від своєї громади. Та д-ра Галана вважають багато нових поселенців тим Мойсеєм, який допоміг їм вийти із переселенчих таборів і прибути до цієї заможної країни, що почати нове, свобідне і достойне життя.

45-річна діяльність д-ра Галана в Америці не підривала його запалу. Він і тепер є одним із найбільш діяльних наших громадських діячів у ЗСА. Д-р Володимир Галан діяльний теж як мемуарист з часів визвольних змагань. Багато хто з нас пам'ятає його гарні описи боїв у календарях „Червоної Калини". Він поміщує свої спомини й у пресі, головно у „Свободі. Незабаром появиться друком книжка його споминів п. н. „Батерія смерти" у В-ві „Червона Калина".

Д-р Володимир Галан непересічний промовець і дипломат, він уміє вислухати, вміє порадити і вміє порішити справи. Пам'ятаємо його як предсідника на різних масових зборах, і він завжди був на місці, завжди вмів повести народ.

Д-р Володимир Галан не лише добрий провідник, він теж здисциплінований, зразковий член громади. За його головування у Відділі УККА у Філядельфії ця громада вибилась на першу між усіми громадами у ЗСА. Д-р Галан веде зразкове родинне життя. Від 1929 р. він жонатий із донькою пароха Філядельфійської катедри славної пам'яті о. Кінаша, і має здібного сина, інженера агронома.

Наша громада горда, що має між собою таку людину, як д-р Володимир Галан, бо саме завдяки таким провідникам вона росте і розвивається. З нагоди 75-річчя вся громада щиро бажає д-рові Володимирові Галанові ще довгих плідних років життя.

Ню Йорк, Н. Й.

ВИШИВАНІ ВЕЧЕРНИЦІ ОКРУЖНОЇ РАДИ СУА

З радістю треба ствердити, що Вишивані Вечерниці з кожним роком здобувають щораз більше не лише учасників, але й тих, які зацікавлені вишивкою. На останніх Вечерницях було так багато вишиваних суконок і блюзок, що дійсно треба було радіти, що так багато нашої молоді цікавиться нашим мистецтвом.

Геня Літепло
королева
Вишиваних Вечерниць

Вечерниці відбулись 27-го січня в Народнім Домі. Велика заля і дві побічні, з яких одна призначена на буфет, були вщерть заповнені. До маршу вишивки стануло кілька десятков пань в суконках довгих, коротких, і в прегарних блюзках. Замітне цього року те, що мужчин у вишиваних сорочках, а зокрема з вишиваними краватками було далеко менше, ніж минулими роками. Жюрі в склад якого входили пані: Слава Геруляк, Романа Бабюк-Рейні і Давінка Саляк, як знавці нашого вишивкового мистецтва, по докладнім перегляді вишивок поручили дати нагороди слідуючим паням:

Першу нагороду за довгу вечірню сукню одержала минулорічна королева вишиваних вечерниць, п-а Марійка Кріль, другу нагороду також за довгу вечірню сукню дістала п-і Оля Папроцька, з 73 Відділу СУА, Бріджпорт, Конн. Та сама сукня одержала першу нагороду на Вишиваних Вечерницях в Бріджпорті, Конн.

Нагороди за короткі сукні одержали: першу нагороду — п-а Звенислава Саляк, другу п-а Ольга Гірна з 82 Відділу СУА, третю п-і Галина Вербенець, четверту п-а Хризанта Камінська, п'яту п-і Галина Одулак. Нагороди за вишивані блюзки одержали: першу дві сестри, п-ни Леся і Галя Максимчак, другу п-і Стефанія Чорна. П-і Чорна с дружиною п. Миколи Чорного і мамою Ореста Чорного, які здобули нагороди за мужескі вишивані сорочки. Родині п. Чорних, складаємо щирі гратуляції!

Другою важною точкою Вишиваних Вечерниць був вибір Королеви вечерниць. Після певного ритуалу, який існує в нас, вибрано Королеву і дві принцеси. На королеву Вишиваних Вечерниць на 1968 рік вибрано панну Геню Літепло, студ. Університету св. Івана, а на її принцесу — Хризанту Камінську, студ. Квінс Коліджу і Оксану Саталош, — студ. Індіяна Коледжу. В'язанку квітів з чармом і цвіти на вечерниці, як щорку, уфундувала п-і Еґнес Ярема.

Добірний буфет був під вмілим зарядом п-і Катарини Папуга, господарчої реф. О.Р. і її заступниці п-і Люби Раковської. До помочі були членки відділів СУА з нашої округи. Імпрезова реф. п. Віра Сушків і її заступниця п-і Розалія Полчій доложили всіх старань, щоб імпреза випала гарно і полишила милі спомини. При касі усугували гостей п-і Галя Гошовська і п-і Марія Ржепецька, Реєстрацію вишивок переводила п-і Лідія Котлярчук, чл. виховної референтури і п-і Марія Демидчук, чл. прес. Комісії.

Цілою імпрезою ефективно завідувала п-і Оксана Рак, гол. О.Р.

На цьогорічних Вишиваних Вечерницях започатковано льотерію на виграшку образів, які подарували наші мистці: два образи п-і Людмила Мороз, один Михайло Мороз, і п. Стефанів. Виграшка відбулася на загальних зборах О.Р. 10 березня. Дохід з виграшки призначений на Музей народної творчости при СУА.

Велика фреквенція присутніх і велике число вишивок кажуть нам надіятись, що такі вечерниці є до вподоби нашому загалові і О.Р. СУА в Ню Йорку буде продовжувати їх, бо вони зуміли найти дорогу до практичного примінення вишивки.

До танців приграvала оркестра Амор.

Марія Демидчук
Чл. прес. Комісії О.Р. в Ню Йорку

УКРАЇНСЬКІ АРХІТЕКТИ У ХАРКОВІ...

Найбільший у СССР „Палац Тенісу" у стилі „модерн" розпочали будувати в Харкові. Він вміщатиме 4 000 глядачів, зовнішністю в деякому нагадує сов. павільйон на ЕКСПО-67 у Монтреалі. „Радянська Україна" з 5-го квітня назвала такі прізвища архітектів цієї споруди: І. Алфьоров, Р. Зарб, М. Кожевников, В. Реусов і Е. Черкасов та інженери С. Фрумін і В. Коган. Так ніби Україна не має власних фахівців - архітектів.

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ З. ОНИШКЕВИЧА В ШИКАГО

Мистець Зиновій Онишкевич уладжує від 26 квітня у домівці Федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч" в Шикаго, 23-51 Вест Шикаго Еве., під спонзорством цієї організації, виставку своїх образів, коло 30 експонатів, олії, акварелі і рисунки. Зиновій Онишкевич, перейшовши досить складний „іспит" з кількакратним прийманням його образів суровим жюрі, став членом Товариства американських акварелістів. Дві його акварелі саме на виставі тієї організації в ґалерії Національної Академії при 1083 — ній виставці названої організації американських малярів.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 17

Самопоміч — Федеральна Кредитова Кооператива, Шикаго	$ 25.00	М. Назар, Ньюарк	2.00
д-р М. Малиновський, Паркерсбурґ	16.00	П. Ольховецький, Філядельфія	2.00
П. Миронович, Кентон	10.00	В. Пепюк, Сеймор	2.00
Х. і І. Дикунчак, Лонґейл	8.00	М. Петрига, Іст Медов	2.00
М. Гординський, Шикаго	7.80	Я. Прухніцький, Рутерфорд	2.00
д-р В. О. Семків, Тілле	5.00	В. Смолинський, Рослиндейл	2.00
М. Тарановський, Сан Сити	5.00	А. Шафран, Клифтон	2.00
о. Д. Блажейовський, Гюстон	4.00	К. Шкамбара, Роґвей	2.00
В. Брездун, Парма	4.00	С. Августович, Міннеаполіс	1.00
М. Кобилянський, Лонґ Айленд Сити	4.00	А. Бабич, Пассайк	1.00
М. Коблянський, Елмонт	4.00	А. Біленький, Маямі	1.00
М. Малиновський, Рочестер	4.00	І. Білик, Арверн	1.00
Т. Орлінс - Орлінський, Лос Анджелес	4.00	П. Бозвицький, Гартфорд	1.00
Роздільський, Саскатун	4.00	Д. Воляник, Іст Шикаго	1.00
д-р В. Сохашівський, Торонто	4.00	М. Гаврилюк, Ст. Чарлс	1.00
І. Герелюк, Монтреаль	3.00	Ю Гарасимів, Ст. Леонард - Монтреаль	1.00
П. Гуральчук, Шикаго	3.00	І. Гнатів, Йонкерс	1.00
П. Дубинецький, Парма	3.00	Р. Громницький, Едмонтон	1.00
О. Катеринюк, Луісвілл	3.00	И. Грушецький, Менвілл	1.00
Т. Корецький, Дейвілл	3.00	О. Гадз, Вернон	1.00
І. Матіяш, Гартфорд	3.00	С. Генега, Юніон	1.00
Д. Мельник, Розлиндейл	3.00	Д. Грегуляк, Флинт	1.00
Ю. Микуленко, Мейвуд	3.00	Г. Курах, Янгстави	1.00
М Новосад, Елджін	3.00	М. Депа, Омаґа	1.00
М. Осадчук, Маямі	3.00	І. Зансвич, Ньюарк	1.00
К. Полатайко, Покіпсі	3.00	Р. Запутович, Кінґ оф Пруссія	1.00
Р. Рак, Вассайк	3.00	Б. Кармелюк, Джамайка	1.00
Є. Владика, Клівленд	3.00	Е. Кахникевич, Ютика	1.00
М. Кереляба, Стейт Скул	3.00	Н. Кирисюк, Ню Брітен	1.00
Є. Сельський, С. Бостон	3.00	І. Кефор, Ню Йорк	1.00
Р. Слободян, Елизабет	3.00	Г. Котелевець, Глен Спей	1.00
П. Сокіл Купертіно	3.00	І. Коцюба, Сиракюз	1.00
М. Черенко, Квін Енн	3.00	П. Крамар, Гартфорд	1.00
о. С. Шадінський, Мілвілл	3.00	В. Кульбачний, Роум	1.00
П. Шкарупа, Флинт	3.00	І. Куниця, Кінґстон	1.00
Р. Юшкевич, Дітройт	3.00	І. Лівчаинн, Ню Йорк	1.00
Р. Т. Балабан, Торонто	2.00	Т. Матвійчук, Рослиндейл	1.00
М. Боднар, Торонто	2.00	І. Мокрицький, Ірвінґтон	1.00
М. Ворискевич, Гайленд Парк	2.00	І. Мунка, Філядельфія	1.00
Я. Гасяк, Ст. Джозеф	2.00	М. Олійник, Ріджвуд	1.00
Я. Данилишин, Ню Йорк	2.00	Р. Павлічко, Рочестер	1.00
Н. Дейчаківський, Клівленд	2.00	К. Полатайко, Бофало	1.00
О. Казанівський, Ст. Кетринс	2.00	К. Ренпсон, Корона	1.00
І. Кіндерфорський, Кемберленд	2.00	В. Савойка, Нортфілд	1.00
С. Коваль, Гарфілд	2.00	А. Сивак, Аппер Дербі	1.00
І. Куртяк, Елмайра	2.00	В. Сімянцев, Вашінґтон	1.00
А. Макар, Дітройт	2.00	В. Стечак, Елкінс Парк	1.00
А. Масник, Перрисбурґ	2.00	П Теплицький, Бофало	1.00
		І. Ткач, Бофало	1.00
		А. Федорук, Лянкастер	1.00
		А. Полатайко, Менвілл	1.00
		М. Хоменушко, Ірвінґтон	1.00
		Л. Шипка, Монтреаль	1.00
		П. Штабалюк, Елизабет	1.00
		Д. Щесниок, Гонед Брук	1.00

ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР РЕМСІ КЛАРК заявляє, що він певний в тому, що злочинець - вбивник д-ра Кінґа буде заарештований. Аґенти Федерального Бюра Інвестиґацій є на сліді вбивства. Прокуратор Кларк згідно з зарядженням президента Джансона негайно після злочину виїхав до Мемфісу. Аґенти Еф Бі Ай пошукують злочинця в кількох стейтах. Він залишив численні фізичні докази свого злочину. Відома марка його білого авта „Мастенґа", він залишив малу валізку, відтиски пальців та 30.06 каліброву рушницю з телескопом. Все вказує на те, що це було діло одної людини, — заявляє прокуратор Кларк.

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЛЕКСЄЙ КОСИГІН ВЕРНУВСЯ з Ірану до Москви. В офіційному комунікаті, який проголошено в Теґерані наприкінці його відвідин, Іран висловився теж за відкликання ізраїльських військ з окупованих Ізраїлем арабських земель.

Стетин Айленд, Н. Й.

ЗАСНОВАНО КОМІТЕТ — ВІДДІЛ УККА

Українське громадське життя набирає на Стетен Айленді органiзованих форм. Досі виникали тут спроби дещо зробити в цій справі, організовано добрий хор та навіть і оркестру, але вони розпалися. Причиною такого незавидного стану була відсутність відповідного приміщення. Ця перешкода вже не існує. Громада втішається тепер гарною, недавно збудованою українською католицькою церквою з просторою залею під нею та з великою площею. Було б непростимо не використати сприятливих умов для розгортання громадської праці.

День 9 грудня 1967 р. став переломовим у житті українців острова. У церковній залі зібралося 16 ентузіястів. Зібралися, маючи вже деякі громадські надбання: Українознавчі курси, що їх провадять невтомний парох церкви о. Євген Мацелюх із дружиною Софією та Пластприят і Батьківський Комітет із організованими, щоправда ще невеликими, пластовими гуртками хлопців і дівчат. Очолюють Пластприят інж. К. Церкевич — голова (він же й голова Батьківського К-ту), О. Стегній та інж. К. Гаймур. Ці панове й заініціювали Громадські Сходини 9 грудня. За чашкою чаю присутні обмінялися думками про потребу створення Відділу УККА та намітили конкретні заходи для здійснення цієї мети. Вибрали Ініціятивну Групу і доручено їй зорганізувати відсвяткування Золотого Ювілею Української Національної Державности, а після того скликати Установчі Збори для вибору Комітету. До складу Ініціятивної Групи увійшли: інж. К. Церкевич — голова, п. Е. Богданова — секретарка, п. Б. Ґеба — касир, О. Стегній — орг. реф., Г. Ворона — госп. реф та д-р Б. Левицький — прес. реф.

21 січня в церковній залі відбувся Вечір, присвячений 50-річчю Відновлення Української Національної Державности. Відкрив Вечір інж. К. Церкевич, підкреслюючи значення святкування 22 січня для української спільноти взагалі, а для українців Стетен Айленду зокрема. Він висловив думку, що цей Вечір буде початком в українському культурно-освітньому розвитку на острові. Д-р Б. Левицький прочитав IV Універсал; слова його глибоко зворушили присутніх, бо жєднали їх з історичними подіями з-перед півсторіччя. Доповідь на тему „50-річчя Незалежности України" виголосив проф. П. Савчук; приявні з увагою вислухали цю доповідь.

Останньою точкою програми були деклямації молодих школярів курсів українознавства: Л. Церкевич віддеклямував „Слава не поляже" Т. Шевченка, а О. Левинський — „Заповіт". Закінчено „Вечір" відспіванням „Ще не вмерла Україна". Після закриття офіційної частини інж. К. Церкевич поінформував приявних про те, що 27 січня мають відбутися Збори для вибору Відділу УККА на острові, про його завдання, і закликав прибути на ці Збори та прийняти участь у заплянованій громадській праці, як рівнож посилати дітей до пластових гуртків та школи українознавства..

27 січня 1968 відбулися заповіджені Збори. Було приявних 27 осіб. Інж. К. Церкевич поінформував про виконання підготовчих справ та формальностей і поставив на голосування питання: „Вибираємо чи не вибираємо Відділ УККА?" Одноголосно вирішено: „Вибираємо". До складу Управи Відділу увійшли: д-р Б. Левицький — голова, М. Гузар — заст. голови, Т. Церкевич — секретар, В. Драп[illegible]к — фін реф., М. Гранкі[illegible]кий, пані Е. Богданова і Н. Гузар — члени. Контр. Ко[illegible] інж М. Дзуль, інж. К. Церкевич і інж. К. Гаймур. Висловлено побажання, щоб Управа приділила особливу увагу справі згуртування молоді при громаді та виховання її в національному дусі. Відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінчено Збори.

24 лютого відбулася поширена нарада Управи, на яку прибув директор канцелярії УККА п. мґр Базарко і доповідав про діяльність УККА, а зокрема про ролю ЗУАДК — створеної заходами УККА допомогової організації — в переселенні укр. політ. еміґрантів із ДП-івських таборів до вільних країн. Вислухано інформації про підготову до Шевченківських днів, про пляни побудови в залі сцени та накреслення програми. Для притягнення молоді вирішено організувати теж гурток навчання писання писанок; виконання взяла на себе пані Левинська. Приявні були вражені приємною несподіванкою: у кутку залі стояло... піяніно! Вони навіть і не припускали, щоб таку цінну і потрібну річ можна було придбати за несповна 100 дол., що їх було зібрано на цю ціль протягом двох останніх вечорів. Як виявилось, піяніно в кутку — це щедрий, справді патріотичний дар п. Петра Телешевського, що живе на острові вже 40 років. Приявні щиро подякували жертводавцеві. Спільними силами можна й гори перевертати!

На острові живуть українці двох віровизнань: католицького і православного. перші — щасливці мають свою церкву, другі їздять до церков Ню Йорку та Ню Джерзі. До громадської праці приступили спільно - соборно. Скільки є всіх українців на острові — не відомо. Називають числа 100, 200, ба навіть 300 родин; майбутня громадська праця уточнить це число. Умови життя на острові різко відмінні від нюйоркських: населення живе тут в основному в одно- чи двородинних будинках, з городами біля них, літом острів потопає в зелені. Безпосереднє сусідство з Атлантійським океаном сприяє чистоті повітря на острові; тому дихається тут вільніше, ніж у перенаселеному Ню Йорку, з яким острів комунікується поромом та відомим Верацаномостом.

М. Д.

Дітройт, Мич.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОСЕРЕДКУ СУМА ІМ. КИЇВ

44-го лютого відбулися річні Загальні Збори одної з найактивніших молодечих організацій міста Дітройту Осередку СУМА ім. Київ. Голова Осередку мґр. Михайло Калинич відкрив Збори, вітаючи гостей, представників організацій і все членство. До переведення Зборів, на пропозицію п. Дмитра Сулими, вибрано Президію в складі: п. Михайло Дужий — голова, п. Катруся Копач — заступниця і п. Іван Вонсуль — секретар.

Голова Президії представив гостей і делеґатів, які зложили привіти від різних організацій.

Зі звітів уступаючої Управи, а особливо зі звіту головного виховника Осипа Рудницького було чути, скільки то жертвенної праці вложено в важливу ділянку нашого суспільного життя - виховання молоді. Дивно видавалося, що саме ті люди, які знають молодь, працюють для неї, не нарікали „де наша молодь". В нас часто буває, що за молоддю лементують люди, які далекі до виховних справ, але пробують дораджувати як експерти. Ті що виховують молодь, мають більше критичних завваг супроти батьків і громади, закидаючи їм байдужість до оживних проявів молодичих організацій.

Приємно було слухати звітів молодих осіб з „дружинників", на яких велику надію на будуче покладає Осередок, ось вони: Євгенія Ціко — курінна, Катруся Копач — голова „Дружинників", Роман Петращук — заступник голови осередку, й інші.

Зі звітів ми довідались, що Осередок начисляє 130 членів, з цього дві третіх юнацтва. Осередок вкладає багато праці і грошей в розбудову власної Оселі, як рівно ж приділяє не мало уваги до новоствореної мандоліново-гітарової оркестри „Гомін", яка складається з юнацтва і начисляє понад 30 членів. Брак власного відповідного приміщення від'ємно відбивається на праці, якої не можна уложити так, як дозволяла б „своя хата". Яка шкода, що не одна українська домівка чи клюб стоять пусткою, без молоді, доступна для горстки картограїв, де повільно завмирає всякий прояв корисної праці для громади. Ось такі завваги висловлювали виховники молоді.

По звітуванню відбулась коротка дискусія над звітами поодиноких референтів. Голова Контрольної Комісії — Василь Бабій ствердив, що все діловодство Осередку перевірено і є в належному порядку, та запропонував Зборам уділити абсолюторію уступаючій Управі.

Голова Номінаційної Комісії Дмитро Сулима подав склад нової Управи. З малими змінами референтур Управу перевибрано. До Управи вибрано 10 членів зі старшого юнацтва, які займають різні функції, щоб відповідно підготовитися на будуче до самостійного ведення Осередку. В більшості це — студенти університетів.

По виборі нової Управи голова Президії п. М. Дужий передав дальше ведення Зборів нововибраному голові мґр. М. Калиничові, який подякував Зборам за довір'я та просив членство до такої жертвенности і співпраці, яка була за минулої каденції. Співом „Не пора, не пора" закінчено ділово переведені річні Збори організаційної клітини, яка скромно, без самохвальби і нарікань, але наполегливо працює для нашої майбутности.

Михайло Ніньовський
прес. реф.

ПРИВІТ ВІД УКРАЇНСЬКИХ МАТЕРІВ ВОЯКАМ У В'ЄТНАМІ

Бронкс, Н. Й. — Заходами 82 Відділу СУА під керівництвом п-і Докії Лисько, записано на стрічку кількахвилинну радіопрограму — Великодній привіт від матерів-українок воякам і старшинам українського роду в американській армії у Південному В'єтнамі. У привіті, виголошеному англійською мовою, з найкращими Великодніми побажаннями, двічі згадується про Україну, в тому підкреслено, що Україна першою була в збройній боротьбі проти російського комуністичного наїздника 50 років тому. В програму включено також великодну пісню „Христос Воскрес", у виконанні Візантійського хору, під диригуванням проф. Антоновича. Відповідальною за програму і її здійснення була п-і Ярослава Савчак. Стрічку із записом привіту вже переслали до Головної Квартири американських військ у В'єтнамі. Її буде передано двічі на Великдень — за Новим і за Старим стилем.

НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ У ВАШИНГТОНІ

Вояки національної ґвардії їдуть „джіпом" вулицями Вашинґтону, маючи за тло — горіючі будинки й пограбовані крамниці під час муринських заворушень.

В АМЕРИЦІ І СВІТІ

З НАКАЗУ ПРЕЗ. ДЖАНСОНА ЗНОВУ ЗВУЖЕНО засяг налетів проти Південного В'єтнаму. Коли первісне обмеження налетів стосувалось 20-ої паралелі, отже сягало до 225 миль на північ від кордонної лінії між Північним і Південним В'єтнамом, то від минулої суботи вільно літакам бомбардувати ворожі цілі тільки до 19-ої паралелі, отже до 170 миль вглиб Північного В'єтнаму. Цього останнього обмеження не оприлюднено, вичікуючи доказів доброї волі також збоку комуністів.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У ТАНТ БУВ в минулі суботу - неділю у Женеві й висловив надію, що перші розмови ЗСА й Північного В'єтнаму доведуть до повного припинення бомбардування Північного В'єтнаму. Він висловився за те, щоб ті розмови відбулися в Женеві, але, мабуть, вони відбудуться в Рангуні, у Бірмі, або в Ню Делі, в Індії. Північні в'єтнамці воліли б мати ті розмови в Пномпеню в Камбоджі, але ЗСА не мають дипломатичних взаємин з Камбоджею.

ВНАСЛІДОК ЕКСПЛОЗІЇ В РІЧМОНДІ в Індіяні згинуло 39, а поранених було 100 осіб. Досі не відома доля 33 осіб. Пожежники шукають їх між руїнами завалених домів. Експльозія виникла в складі стрільного пороху, який був в пивниці крамниці, що продає зброю. Причина експльозії не знана; поліція передбачає, що її міг спричинити газ, який виходив із газопроводів, які не були в порядку. Майже два бльоки знищені, кілька домів зовсім зруйновані. Місто Річмонд має 44.000 мешканців. Численні родини переживають трагедію, все населення в жалобі.

ДЖАН В. ГАРДНЕР, ГОЛОВА МІСЬКОЇ КОАЛІЦІЇ, закликає провідників цієї організації в 32-ох містах, натискати на Конґрес, щоб схвалив законопроєкт про охорону громадянських прав. Колишній секретар здоров'я, освіти і добродійности, Гарднер, заявив, що президент Джансон просив його запевнити в тому, що Міська Коаліція спричиниться до того, що зменшиться расове напруження у великих містах. Міську Коаліцію зорганізовано в серпні 1967-го року з провідних бизнесменів, професіоналістів, провідників робітництва, релігійних організацій, громадських груп та представників місцевої влади. Законопроєкт про громадянські права значно поширив би громадянські права негритянського населення.

ПАПА ПАВЛО VI ПРИЗНАЧИВ 27 СВІТСЬКИХ ГРОМАДЯН різних національностей, вірних Католицької Церкви, на дорадників Ватикану у таких ділянках, як право, медицина, мистецтво і радіопередачі. Із них 21 — це італійці. З американців таке призначення дістав Франк Фолсом, директор Радіо - Корпорейшен в ЗСА. Один призначений італієць, професор Франко Віто, економіст, помер в кілька годин після отримання вістки про надання йому тієї почести.

РОЗБІЖНІСТЬ МІЖ МОСКОВСЬКОЮ „ПРАВДОЮ" І „МОЛОДДЮ УКРАЇНИ"

Московська „Правда" з 31 березня надрукувала повідомлення свого кореспондента про перебіг пленуму компартії в Празі та „єдинодушний вибор" Людвика Свободи президентом Чехо-Словаччини, без згадки про опозиційних кандидатів Й. Смрковського і Ч. Цісаржа, котрі також ввійшли тепер до складу ЦК в Празі, але були переслідувані за сталініста Новотного. Київська „Молодь України" з 30 березня назвала прізвища опозиційних кандидатів на президента, згадала про опозиційні групи і випустила слово про „однозгідний вибір", бо насправді його в Празі й не було.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 13-го КВІТНЯ 1968 р.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 182 Відділ в год. 6-ій веч. в залі Укр. Правосл. Церкви, 47 Hope Ave., Passaic, N.J. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Квартальні збори Б-ва св. Володимира — 130 Відд., о год. 8-ій веч. у приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7-ма вул. На порядку дня: звіт Управи і Конт. Комісії. Перед зборами можна вплатити чл. вкладки. — В. Піх, предс., М. Кравчук, кас., І. Малець, секр.

ЕМБРІДЖ, Па. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого — 161 Відд. о год. 7-ій веч. в клюбовому приміщенні. — Управа.

НЕДІЛЯ, 14-го КВІТНЯ 1968 р.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Місячні збори Т-ва Подільська Січ — 8 Відд. УНС в залі СУМА, о год. 2-ій по пол. — Управа.

ТАРЗАН, Ч. 5981. Тарзан з'являється . . .

Коли акторка Айві Вайнс і директор Зукофф розмовляли, то смеркло́ся.

Невиразна постать кружляла довкола табору . . . Тарзан знайшов кінову трупу.

Та він вирішив зачекати аж до ранку, щоб випитувати членів . . . Не знаючи, що нещастя має вдарити вже вночі!